

RPW/5253/2023 P
Data:2023-01-19

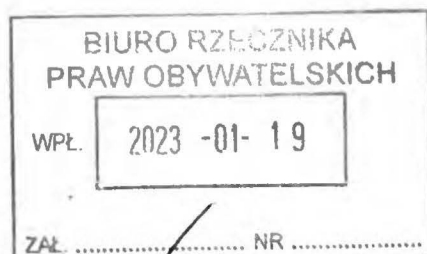

**Komendant Wojewódzki Policji
w Poznaniu**

ul. Kochanowskiego 2a, 60-844 Poznań
tel.: 47 77 131 10, fax: 47 77 84 131 65.
e-mail: kancelaria.komendanta@po.policja.gov.pl

l.dz. WK.SOS.0746.21.2022

Poznań, dnia 09.01.2023 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH
KRAJOWY MECHANIZM PREWENCJI**

**Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa**

W związku z otrzymanym pismem KMP.570.6.2022.MD z dnia 15 grudnia 2022 roku dotyczącym wizytacji Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur w Pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia w Komendzie Powiatowej Policji w Grodzisku Wlkp. poniżej przedstawiam stanowisko w sprawie wskazanych zaleceń:

1. „sporządzenie list adwokatów i radców prawnych wpisanych na listę właściwej okręgowej rady adwokackiej oraz okręgowej izby radców prawnych, informowanie o jej istnieniu osób zatrzymanych i udostępnianie go tym osobom w przypadku zgłoszenia chęci skorzystania z pomocy prawnej”;

W chwili obecnej obszar ten nie został uregulowany w obowiązujących normach prawnych. Z uwagi na fakt, iż zakres działania Okręgowych Izb Adwokackich oraz Okręgowych Izb Radców Prawnych różni się od zasadniczego podziału terytorialnego poszczególnych województw, jak również właściwości obszarów sądów określonych w Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 października 2012 roku *w sprawie ustalenia siedzib i obszarów właściwości sądów apelacyjnych, sądów okręgowych i sądów rejonowych (z póź. zm.)*, należy zadać pytanie, czy na takiej liście powinni znaleźć się wszyscy adwokaci zarejestrowani w Krajowym Rejestrze Adwokatów i Aplikantów (KRAiA) oraz wszyscy radcy prawni zarejestrowani w Krajowej Izbie Radców Prawnych (KIRP), czy tylko wybrani losowo. Dodatkowo należałoby takie listy drukować systematycznie, ponieważ KRAiA oraz KIRP stale ewoluuje. Ponadto należy podkreślić, iż udostępniając niepełną listę adwokatów lub radców prawnych osobom zatrzymanym, policjanci narażają się na zarzut braku bezstronności i sugerowania niejako, tylko osoby z danej listy. Osoba zatrzymana zgodnie z obowiązującymi przepisami ma prawo do obrońcy i kontaktu z adwokatem

i jeżeli złoży powyższy akces, prawo to ma w pełni zagwarantowane. W czasach nieograniczonego dostępu do internetu w oparciu o publikowane elektronicznie rejestry zagwarantowanie powyższych praw nie stanowi żadnego problemu.

- 2. „skuteczne wypełnienie obowiązku pouczenia osób umieszczonych w PdOZ o przysługujących im uprawnieniach, a w przypadku zatrzymania cudzoziemców nieposługujących się w wystarczającym stopniu językiem polskim, udzielenie pouczeń w języku dla nich zrozumiałym, w szczególności poprzez zapewnienie dostępu do tłumacza oraz odnotowanie w dokumentacji informacji o języku w jakim nastąpiła komunikacja z zatrzymanym; w przypadku obecności tłumacza powinna zostać ona przez niego odnotowana w protokole i potwierdzona podpisem oraz pieczętą”;**

Każda osoba zatrzymana informowana jest o przyczynie zatrzymania oraz zapoznawana jest z przysługującymi jej prawami, w przypadku cudzoziemców powyższe informacje przekazywane są w języku dla nich zrozumiałym przy udziale tłumacza. Natomiast *„Prawa i obowiązki osoby zatrzymanej”* oraz *„Regulamin pobytu osób w PdOZ”* każdy zatrzymany otrzymuje w formie pisemnej w języku dla niego zrozumiałym, a fakt zapoznania z nimi własnoręcznie podpisuje. Sporządzenie dokumentacji dotyczącej zatrzymania cudzoziemca nieznającego języka polskiego odbywa się zawsze przy udziale tłumacza. Ponadto informacje te są odnotowywane w dokumentacji służbowej.

- 3. „wydrukowanie kompletnych wzorów pouczeń o prawach osób zatrzymanych oraz Regulaminu pobytu osób w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia we wszystkich językach dostępnych na stronie internetowej Policji oraz udostępnienie ich zatrzymanym cudzoziemcom porozumiewającym się w jednym z dostępnych języków, niezależnie od skorzystania przez zatrzymanego z pomocy tłumacza”;**

Zgodnie z zaleceniem przetłumaczone pouczenia oraz regulamin zostały wydrukowane.

- 4. „wywieszenie w każdym z pomieszczeń przeznaczonych dla osób zatrzymanych kopii Regulaminu pobytu w PdOZ wydrukowanych poprzez umieszczenie jednej strony dokumentu na jednym arkuszu papieru, formatu min, A4”;**

Kompletny *Regulamin pobytu osób w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia* w formacie A4 umieszczony jest we wszystkich pokojach. Ponadto, każda osoba doprowadzona do PdOZ przed umieszczeniem w trakcie przyjmowania,

informowana jest ustnie przez policjanta obsługującego PdOZ o przysługujących jej prawach oraz obowiązkach w czasie pobytu w pomieszczeniu.

5. „wyłączenie w celach sztucznego oświetlenia w porze nocnej tj. od 22.00 do 06.00, aby umożliwić zatrzymanym odpoczynek nocny”;

Przepisy Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 4 czerwca 2012 r. *w sprawie pomieszczeń przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, pokoi przejściowych, tymczasowych pomieszczeń przejściowych i policyjnych izb dziecka, regulaminu pobytu w tych pomieszczeniach, pokojach i izbach oraz sposobu postępowania z zapisami obrazu z tych pomieszczeń, pokoi i izb (z póź. zm.)* określające warunki, jakim powinny odpowiadać PdOZ, wprowadzają jedynie obowiązek wyposażenia pokoi dla zatrzymanych w oświetlenie, które będzie odpowiednie do czytania i pisania, z włącznikami zlokalizowanymi poza pokojem. Jednym z obowiązków policjanta pełniącego służbę w PdOZ, a jednocześnie priorytetowym jest prowadzenie stałego nadzoru i kontroli w celu niedopuszczenia do zagrożenia życia lub zdrowia osób umieszczonych w pomieszczeniu. Kontrola prowadzona jest w dwojaki sposób, tj.: za pomocą monitoringu oraz poprzez wizjer zainstalowany w drzwiach pokoju. Obraz z zainstalowanego w pokojach monitoringu pomimo działania w podczerwieni nie jest dostatecznej jakości, co utrudnia właściwy nadzór. Wyłączenie oświetlenia w porze nocnej spowodowałoby również brak możliwości dokonania kontroli przez wizjer. Podczas pory nocnej w pokojach włączona jest tylko minimalna ilość sztucznego oświetlenia, która zapewnia właściwy poziom bezpieczeństwa osób umieszczonych. Dotychczas żadna osoba, która przebywała w PdOZ nie zgłaszała uwag dotyczących nieprawidłowego oświetlenia w czasie pory nocnej.

6. „stosowanie kajdanek wyłącznie w sytuacjach, gdy wyraźnie uzasadnia to ocena ryzyka w indywidualnym przypadku i tak długo, jak jest to bezwzględnie konieczne. W przypadku ich zastosowania kajdanki nie powinny być zbyt ciasno zapięte”;

Wszystkie środki przymusu bezpośredniego, w tym kajdanki stosowane są tylko i wyłącznie na podstawie przepisów zawartych w Ustawie z dnia 24 maja 2013 roku *o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. z 2022 r. poz. 1416, 1700, 1933)*. Zgodnie z art. 11 pkt 9 cyt. ustawy wobec osoby doprowadzanej do PdOZ lub pobieranej z pomieszczenia, kajdanki stosowane są w celu zapewnienia bezpieczeństwa konwoju lub doprowadzenia, niezależnie od ilości policjantów realizujących powyższe czynności.

7. „przeprowadzenie dla funkcjonariuszy szkoleń z zakresu zapobiegania i minimalizowania użycia przemocy w chwili zatrzymania, sposobów radzenia sobie ze stresem, współpracy z trudnym klientem, komunikacji interpersonalnej, przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu oraz systematyczne promowanie i odświeżanie wiedzy w zakresie ochrony praw człowieka i zapobiegania torturom, niehumanicznemu i poniżającemu traktowaniu oraz karaniu”;

W związku z potrzebą szkoleniową dla policjantów pełniących służbę w PdOZ wydana została Decyzja nr 415 Komendanta Głównego Policji z dnia 31 grudnia 2015 roku *w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym w zakresie pełnienia służby w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia oraz policyjnych izb dziecka* zmieniona Decyzją nr 60 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 lutego 2022 roku. W ramach szkolenia program obejmuje między innymi prawne, praktyczne oraz psychologiczne aspekty pełnienia służby w PdOZ, udzielanie pierwszej pomocy przedmedycznej, prawa człowieka, komunikacja werbalna i pozawerbalna, metody opanowania emocji, itp. W szkoleniu uczestniczą sukcesywnie w trybie stacjonarnym policjanci pełniący służbę oraz wyznaczeni do jej pełnienia w PdOZ. Ponadto w ramach lokalnego doskonalenia zawodowego policjanci uczestniczą w szeregu szkoleniach, między innymi z zakresu realizacji zadań w PdOZ, udzielania pierwszej pomocy i zasad sprawdzania funkcji życiowych, działania antydyskryminacyjnego oraz przestrzegania praw człowieka.

8. Rozdział 5.1 - „...poddawanie badaniom lekarskim wszystkich zatrzymanych przed ich umieszczeniem w PdOZ.”;

Badania lekarskie osób umieszczanych w PdOZ przeprowadzane są zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 września 2012 roku *w sprawie badań lekarskich osób zatrzymanych przez Policję (z póź. zm.)* oraz § 4 Załącznika nr 1 do Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 4 czerwca 2012 roku *w sprawie pomieszczeń przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, pokoi przejściowych, tymczasowych pomieszczeń przejściowych i policyjnych izb dziecka, regulaminu pobytu w tych pomieszczeniach, pokojach i izbach oraz sposobu postępowania z zapisami obrazu z tych pomieszczeń, pokoi i izb (z póź. zm.)*. Wskazane przepisy szczegółowo regulują przypadki przeprowadzania badań lekarskich osób doprowadzanych do PdOZ.

9. Rozdział 6.1 - „...szczególne zaniepokojenie wzbudził natomiast sposób postępowania wobec zatrzymanych cudzoziemców...”;

Odnosząc się do tematu dotyczącego zatrzymania cudzoziemców i związanego z tym komunikowania się na stopie policjant - cudzoziemiec,

funkcjonariusze każdorazowo ustalają, czy osoba zatrzymana porozumiewa się w języku polskim oraz czy rozumie go w piśmie i w mowie. W pozytywnym przypadku sporządzana jest dokumentacja służbowa. Niemniej jednak należy zaznaczyć, że osoby zatrzymane – cudzoziemcy, często po tym jak zostaną poinformowane o przyczynach zatrzymania niejako „*nie mają ochoty dalszej komunikacji*”). Jeżeli osoba zatrzymana podczas badań lekarskich nie wykazuje chęci komunikacji lub zaczyna wypowiadać się tylko i wyłącznie w ojczystym dla siebie języku, lekarz wykonujący badanie faktycznie może dokonać wpisu „*brak możliwości zebrania wywiadu*”. Niemniej jednak nie wynika to z tego, że osoba zatrzymana nie rozumie języka polskiego. W większości sytuacji jest to tylko niechęć do dalszej komunikacji lub współpracy z organami ścigania. W przypadku cudzoziemców zatrzymanych w PdOZ, którzy nie porozumiewają się w języku polskim zawsze zostaje wezwany na miejsce tłumacz przysięgły, który kontrasygnuje własnoręcznym podpisem i pieczęciom przetłumaczone dokumenty oraz udział w prowadzonych czynnościach z zatrzymanym.

Ponadto informuję, iż żadne z powyższych postulatów nie wymaga nakładów finansowych.

KOMENDANT
z upr.
KOMENDANT
ml. insp. Murt

w Poznaniu
ZASTĘPCA
w Poznaniu

ZKŁ POLICJI
KŁEGO POLICJI
niewski

Wykonał/opracował

Wydział Konwojowy KWP w Poznaniu

Warszawa, 06-04-2023 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

Krajowy Mechanizm Prewencji

KMP.570.6.2022.MD

Pan

nadinsp. Piotr Mąka

**Komendant Wojewódzki Policji
w Poznaniu**

ePUAP

Szanowny Panie Komendancie,

w nawiązaniu do pisma z dnia 3 marca 2023 r., znak I.dz WK.SOS.0746.21.2022 pragnę odnieść się do podniesionej przez Pana Komendanta kwestii potencjalnej problematyczności sporządzania list adwokatów i radców prawnych, z usług których osoby zatrzymane mogłyby skorzystać w przypadku, gdy same nie dysponują danymi do konkretnego adwokata bądź radcy prawnego.

Aby uniknąć powielania argumentacji przedstawianej już uprzednio w korespondencji kierowanej do Pana Komendanta, informuję że zagadnienie to było już przedmiotem odpowiedzi związanej z wizytacją Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur w Pomieszczeniu dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, przy Komendzie Powiatowej Policji w Krotoszynie (sygn. BRPO: KMP.570.14.2022, sygn. pisma KWP Poznań: WK.SOS.0745.7.2023).

Na potrzeby niniejszego pisma pragnę jedynie przypomnieć, że odpowiednie rozwiązania pozwalające na stworzenie stosownych list funkcjonują już w garnizonie

wielkopolskim, m.in. w Komendzie Powiatowej Policji w Szamotułach¹ i Komendzie Miejskiej Policji w Koninie².

Odnosząc się do wątpliwości dotyczących aktualizowania list oraz ewentualnego narażania się przez funkcjonariuszy na zarzut braku bezstronności i sugerowania wyboru konkretnych osób z danej listy uważam, że wystarczającym działaniem służącym prewencji tego typu zarzutów, byłyby okresowe aktualizowane przedmiotowych list (np. dwukrotnie w ciągu roku kalendarzowego). W takim przypadku zarzut braku obiektywizmu byłby niezasadny, bowiem aktualizacja list następowałaby w terminie z góry określonym. Jednocześnie, z dużym prawdopodobieństwem można założyć, że takowa lista nie zdezaktualizuje się w znaczącym stopniu w ciągu sześciu miesięcy.

W przypadku pojawiających się problemów praktycznych, warto rozważyć nawiązanie przez Komendantów poszczególnych jednostek współpracy z odpowiednimi organami samorządów prawniczych działających w obszarze danej jednostki, w celu wypracowania optymalnego modelu współpracy i przekazywania informacji.

W związku z powyższym, zwracam się do Pana Komendanta z prośbą o ponowne rozważenie możliwości wdrożenia zalecenia opracowania listy adwokatów i radców prawnych wykonujących zawód na terenie właściwości miejscowej Komendy Powiatowej Policji w Grodzisku Wielkopolskim.

Na podstawie art. 17 ust. 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z . z 2020 r., poz. 627 ze zm.) zwracam się z uprzejmą prośbą o ustosunkowanie się do możliwości wdrożenia wskazanego powyżej zalecenia w terminie 14 dni od otrzymania niniejszego pisma.

¹ Zob. Raport KMPT z wizytacji PdOZ Komendy Powiatowej Policji w Szamotułach, przeprowadzonej w dniu 27 sierpnia 2018 r., KMP.570.23.2018.KK, pkt 5.1. Zob. również pismo I Zastępcy Komendanta Wojewódzkiego Policji z Poznania do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 6 lutego 2019 r., znak WK.SOS.DM-0746-7/2019 oraz pismo I Zastępcy Komendanta Powiatowego Policji w Szamotułach do Wydziału Konwojowego KWP w Poznaniu z dnia 30 stycznia 2019 r., L.dz. E-AS-075-32/2019.

² Zob. Raport KMPT z wizytacji PdOZ Komendy Miejskiej Policji w Koninie, przeprowadzonej w dniu 19 listopada 2019 r., KMP.570.33.2019.PK, pkt 5.3. Zob. również pismo Komendanta Miejskiego Policji w Koninie do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 2 marca 2020 r., WI.KON.1204.5.2020.JL.

Z poważaniem

Przemysław Kazimirski

Dyrektor Zespołu

/-podpisano elektronicznie/